

รายงานผลการถอดบทเรียน
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
ปี ๒๕๖๓

ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย
(แปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง) หมู่ที่ ๔ ตำบลโพธิ์ประทับช้าง
อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ประเด็น : การผลิตส้มโอคุณภาพมาตรฐาน GAP เพื่อการส่งออก

จัดทำโดย

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

สิงหาคม ๒๕๖๓

กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๓ ในประเด็น : การผลิตส้มโอคุณภาพมาตรฐาน GAP เพื่อการส่งออกอำเภอโพธิ์ประทับช้าง ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ประทับช้าง ที่อำนวยความสะดวกในการนัดหมายสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้างและอำนวยความสะดวกด้านสถานที่

ขอขอบคุณประธานกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง และสมาชิกทุกท่านที่สละเวลามาให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตส้มโอคุณภาพมาตรฐาน GAP เพื่อการส่งออก

ขอขอบคุณกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ที่สนับสนุนเรื่องข้อมูลและรูปภาพเกี่ยวกับการผลิตส้มโอคุณภาพมาตรฐาน GAP อำเภอโพธิ์ประทับช้าง

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

คำนำ

การถอดองค์ความรู้ครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการความรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโออำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ประเด็นเกี่ยวกับการผลิตส้มโอคุณภาพมาตรฐาน GAP เพื่อการส่งออก โดยเน้นการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการ วิธีการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้ได้ทราบถึงความเป็นมาและภูมิปัญญาของชาวบ้าน ที่สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตส้มโอคุณภาพมาตรฐาน GAP เพื่อการส่งออก อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จะเป็นแนวทางหรือต้นแบบในการผลิตตามมาตรฐาน GAP ให้แก่เกษตรกรที่สนใจหรือผู้ที่สนใจสำหรับค้นหาความรู้หรือปรับใช้โอกาสต่อไป

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร
สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
๑. ประวัติความเป็นมา	๑
๒. แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย	๒
๓. วิธีการดำเนินงาน	๓
๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๕
๕. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข	๕
๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม	๖
๗. การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ	๗
๘. ภาคผนวก	๘

ประเด็นการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๓

๑. ประวัติความเป็นมา

๑.๑ เกษตรกรต้นแบบ (ตัวอย่างเช่น การประกอบอาชีพ ลักษณะการทำการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบ เป็นต้น)

การประกอบอาชีพของเกษตรกรต้นแบบ มีอาชีพทำสวนส้มโออย่างเดียว พื้นที่ ๔๐ ไร่

๑.๒ ศพก. (ตัวอย่างเช่น ที่มาของกลุ่ม การรวมกลุ่มของคณะกรรมการ ศพก. ลักษณะการทำการเกษตรของสมาชิกกลุ่มโดยรวม การบริหารจัดการภายใน ศพก. เป็นต้น)

พื้นที่ปลูกส้มโอในจังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ประมาณ ๑๔,๔๐๓ ไร่ ประมาณ ๙๐๐ ครัวเรือน ปลูกมากที่สุด ในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง พื้นที่สร้างรายได้ ได้แก่ พันธุ์ขาวแตงกวา พันธุ์ทองดี พันธุ์ทำข่อย จังหวัดพิจิตรจึงได้มีการส่งเสริมการดำเนินงานในรูปแบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการตลาดและการลดต้นทุนการผลิต โดยคัดเลือกพื้นที่ในการดำเนินงาน ได้แก่ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกส้มโอมากกว่า ๑๐,๓๖๑ ไร่ ส่งออกไปยังต่างประเทศ อาทิ ประเทศจีน เวียดนาม และตะวันออกกลาง เป็นสินค้าที่มีมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ปีละไม่ต่ำกว่า ๖๐๐ ล้านบาทต่อปี ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ส้มโอ จำนวน ๙๘๓ ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๘๗ ราย โดยให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตเป็นแปลงขนาดใหญ่ที่มีเกษตรกรเป็นผู้จัดการพื้นที่ และบริหารจัดการให้เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ ต้นทุนการผลิตต่ำลง สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ตลอดจนการบูรณาการหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาระบบการผลิต การตลาด ตามการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน โดยเน้นการพัฒนา คน พื้นที่ สินค้า ตามแนวทางการดำเนินงานการผลิตส้มโอในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ของจังหวัด พิจิตร ได้มีการบูรณาการหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ตลอดจนมีการดำเนินการปรับโครงสร้างรวมถึงกระบวนการผลิต ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ต้นน้ำ หมายถึง การรวมกลุ่มการผลิต การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน กลางน้ำ หมายถึง การลดต้นทุนการผลิต โดยการวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ สารชีวภาพหรือชีวภัณฑ์ ในการลดการใช้สารเคมี หรือการจัดการศัตรูส้มโอแบบผสมผสาน การเพิ่ม ผลผลิต การตัดแต่งกิ่งในช่วงที่เหมาะสม และการวางแผนการผลิตนอกฤดู เป็นต้น

การรวมกลุ่มของกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง เริ่มต้นในปี ๒๕๕๙ จุดเริ่มต้นของการ รวมกลุ่ม เกิดจากมีเจ้าหน้าที่เข้ามาแนะนำให้ความรู้เรื่องระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เริ่มแรกมี สมาชิกประมาณ ๘๐ ราย และเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐๐ ราย และปัจจุบันมีสมาชิกเหลือ ๘๗ ราย พื้นที่รวม ๙๘๓ ไร่ สาเหตุที่จำนวนสมาชิกลดลง เนื่องจากการขาดประชุมและการทำผิดข้อปฏิบัติของกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่ทำสวนส้มโอเพียงอย่างเดียว และมีบางรายทำสวนส้มโอและทำนาด้วย การบริหารจัดการกลุ่ม ไม่ได้มีการกำหนดประชุมเป็นประจำทุกเดือน แต่เมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มจะมีการ เชิญสมาชิกมาประชุมเพื่อร่วมกันรับฟังและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๒. แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย

เริ่มต้นจากมีเจ้าหน้าที่จากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก เข้ามา ให้คำแนะนำเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ซึ่งทางสมาชิก กลุ่มได้มาตรฐาน GAP มาก่อนการรวมกลุ่มเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ และมีกลุ่ม GAP อาสา มาร่วมให้

คำแนะนำในเรื่องนี้ด้วย ซึ่งปัจจุบันในจังหวัดพิจิตร มีเกษตรกรที่ได้มาตรฐาน GAP แล้ว จำนวน ๘๑ ราย ๙๐ แปลง ๘๗๙ ไร่ สำหรับอำเภอโพธิ์ประทับช้าง มีเกษตรกรที่ได้มาตรฐาน GAP แล้ว จำนวน ๘๐ ราย พื้นที่ ๘๗๔ ไร่

๓. วิธีการดำเนินงาน (กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรต้นแบบ)
กลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง ได้ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช เป็นมาตรฐานการปฏิบัติที่ระบุรายละเอียดข้อกำหนดด้านการจัดการกระบวนการผลิตที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติที่ดีทางการผลิตพืชทุกชนิด โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืชเหมาะสมกับการบริโภค และมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค รายละเอียด ดังนี้

หลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช	การปฏิบัติของกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง	ข้อเสนอแนะจากกลุ่ม
๑. แหล่งน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีแหล่งน้ำใต้ดินและบนดินที่มีคุณภาพดี จากระบบชลประทานและแม่น้ำพิจิตร 	-
๒. พื้นที่ปลูก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สภาพภูมิอากาศเหมาะสม ▪ ดินมีความเหมาะสม อุดมสมบูรณ์ สามารถปลูกส้มโอได้ทุกพันธุ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรมีการตรวจวิเคราะห์ดินเป็นประจำทุกปี

หลักเกณฑ์การปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช	การปฏิบัติของกลุ่มแปลงใหญ่ ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง	ข้อเสนอแนะจากกลุ่ม
๓. วัตถุดิบทรายทางการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ใช้ตามคำแนะนำ ใช้ตามฉลากข้างบรรจุภัณฑ์ ▪ มีการแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วไปจำหน่าย ▪ ใช้บรรจุภัณฑ์ตามคำแนะนำของประเทศคู่ค้า 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ต้องการคำแนะนำด้านการใช้สารชีวภัณฑ์ / สารชีวภาพ
๔. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการรดน้ำก่อนการเก็บเกี่ยว ๑ สัปดาห์ ▪ มีการงดการใช้ปุ๋ยและการใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยว ๑ เดือน 	-
๕. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เก็บเกี่ยวตามอายุของสายพันธุ์ เช่น พันธุ์ขาวแตงกวา อายุ ๕-๘ เดือน พันธุ์ท่าข่อย ๘-๙ เดือน ▪ ภายหลังการเก็บเกี่ยว จะมีการตัดแต่งกิ่งและรอให้ลำต้นออกดอก 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการกำหนดเขตควบคุมแมลงวันผลไม้
๖. การพักผลผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กรณีส่งออก : เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว จะนำผลส้มโอใส่ถุงผ้า และขนย้ายโดยรถไถเพื่อป้องกันผลผลิตช้ำและการปนเปื้อน ▪ กรณีไม่ได้ส่งออก เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว จะนำผลส้มโอบรรจุใส่รถไถ โดยใช้วัสดุรองผลส้มโอก่อนการขนย้าย ▪ การทำความสะอาดผลส้มโอ จะทำความสะอาดที่จุดรวบรวมสินค้าเพียงที่เดียว 	-
๗. สุขลักษณะส่วนบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ในการฉีดพ่นสารเคมี ผู้ฉีดพ่นมีการป้องกันตัวเองโดยการสวมหน้ากาก ใส่ถุงมือ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรมีการตรวจสารเคมีในร่างกาย อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

หลักเกณฑ์การปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช	การปฏิบัติของกลุ่มแปลงใหญ่ ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง	ข้อเสนอแนะจากกลุ่ม
	<p>สวมรองเท้าน้ำ และใส่หมวกกันน็อค</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ตั้งแต่เริ่มต้นการรวมกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง ยังไม่พบว่ามีเกษตรกรรายใดแพ้สารเคมี 	
๘. การบันทึกข้อมูลและการตาม สอบ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการจดบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง 	-

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การผลิตตามกระบวนการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง ประสบความสำเร็จได้เนื่องจากการเข้ามาให้ความรู้ความเข้าใจจากเจ้าหน้าที่สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก กรมวิชาการเกษตร จนเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติจนได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ประกอบกับตามนโยบายโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สมาชิกที่จะรวมเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ได้ ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP แล้วด้วย และการขอรับรองมาตรฐานด้วยตัวเอง (แปลงเดี่ยว) จะมีความยุ่งยากมากกว่าการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ แล้วค่อยขอการรับรองมาตรฐาน GAP ต่อไป

เนื่องจากส้มโอ เป็นพืชอายุยืน ดังนั้นการขอรับรองมาตรฐาน GAP เจ้าหน้าที่จะมาตรวจสอบในแต่ละช่วงไม่เหมือนกัน บางรายขอ GAP ในช่วงออกผลผลิต บางรายขอ GAP เมื่อปลูกส้มโอไปแล้ว ๕ ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ได้เริ่มต้นตรวจแปลง ตั้งแต่เริ่มต้นการปลูก ปกติจะทำการตรวจ GAP ทุกๆ ๓ ปี

๕. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข (ถ้ามี)

ในช่วงเริ่มต้น กว่าที่จะได้รับการรับรองเป็นแปลงมาตรฐาน GAP ทางกลุ่มมีปัญหาหลักในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมี การจดบันทึก ที่ต้องมีความละเอียดค่อนข้างมาก การเก็บสารเคมีเป็นหมวดหมู่ เมื่อเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ และเกษตรกรเปิดใจที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจก็สามารถทำให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จนได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP แล้ว จำนวน ๘๐ ราย

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ทางกลุ่มแปลงใหญ่ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ได้เสนอของบประมาณเพื่อก่อสร้างศูนย์รวบรวมผลผลิตส้มโอ โดยได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์ ดังนี้

- ๑) ตั้งคณะกรรมการบริหาร กฎ ระเบียบ ข้อตกลงร่วมของสมาชิก
- ๒) แจกแผนการผลิตของสมาชิก ได้แก่ ชนิดพันธุ์ ปริมาณ ราคา
- ๓) ทำแผนการตลาด เช่น การจำหน่าย สัญญาซื้อขาย ปริมาณการจำหน่าย
- ๔) ระดมเงินทุนหมุนเวียน

๕) การบริหารจัดการงบประมาณ กำไร ปันผล

๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม (ต่อตัวเกษตรกร รายได้ หรือคุณภาพชีวิต เป็นต้น)

การผลิตตามกระบวนการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ส่งผลประโยชน์โดยตรงคือ ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง เนื่องจากลดการใช้สารเคมี ลดการใช้ปุ๋ยที่ไม่ตรงกับความต้องการของพืชลง ส่วนรายได้ พบว่าในบางฤดูกาลผลิตก็เพิ่มขึ้น บางฤดูกาลผลิตก็ลดลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศที่เหมาะสม หากปีใดมีสภาพอากาศที่เหมาะสม ทำให้ได้ผลผลิตมาก ก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นไปด้วย และปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ต้นทุนต่ำลง ไม่ต่ำกว่า ๑,๒๕๐ บาท/ไร่ และราคาจำหน่ายสูงขึ้นตามความต้องการของตลาด โดยราคาส้มโอส่งออกตลาดต่างประเทศ ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ราคา ๔๕-๖๐ บาท/กิโลกรัม พันธุ์ทองดี ราคา ๔๕-๕๕ บาท/กิโลกรัม พันธุ์ท่าข่อย ราคากิโลกรัมละ ๑๕-๒๐ บาท/กิโลกรัม ราคาส้มโอส่งขายตลาดในประเทศ ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ราคา ๒๕-๓๕ บาท/กิโลกรัม พันธุ์ทองดี ราคา ๑๘-๒๕ บาท/กิโลกรัม พันธุ์ท่าข่อย ราคากิโลกรัมละ ๘-๑๒ บาท/กิโลกรัม นอกจากการจำหน่ายผลสดแล้ว ยังมีการนำส้มโอมาแปรรูปจำหน่าย เช่น ส้มโอแก้ว ๔ รส ทำให้เกษตรกรลดการสูญเสียและมีรายได้เพิ่มขึ้น

ปัจจุบันมีการสร้างเครือข่าย การจำหน่ายผ่านระบบตลาดออนไลน์ มีการคัดเกรดและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในประเทศและต่างประเทศ เกิดเครือข่ายการผลิตส้มโอคุณภาพดี มีการส่งออกส้มโอเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ของผลผลิตส้มโอทั้งหมด

ผลการดำเนินงานผลิตส้มโอในรูปแบบแปลงใหญ่ เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น จาก ๑.๕ ตัน/ไร่ เป็น ๒ ตัน/ไร่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๓๓ ต้นทุนการผลิตส้มโอ ๒๒,๓๙๐ บาท/ไร่/ปี ในปีแรก ในปีถัดไป ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๙,๖๕๔ บาท/ไร่/ปี หลังเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ ต้นทุนการผลิตลดลงเหลือ ๘,๔๓๘ บาท/ไร่/ปี ต้นทุนการผลิตลดลงคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖

๗. การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ (ถ้ามี)

ปัจจุบันกลุ่มแปลงใหญ่ส้มโอโพธิ์ประทับช้าง ได้รับการรับรองการผลิตตามกระบวนการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) แล้ว จำนวน ๘๐ ราย ซึ่งสมาชิกกลุ่มจะมีการขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่ต่อไป เนื่องจาก GAP เป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด โดยขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน การผลิตตามมาตรฐาน GAP ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม อีกทั้งมาตรฐาน GAP เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ตั้งแต่ ปัจจัยการผลิต การผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งการผลิต สำหรับการผลิต สินค้าเกษตร ๓ ประเภท ได้แก่ พืชผลปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ

๘. ทีมงานผู้ถอดบทเรียน

นายสุชิน นิมีไทย	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ รักษาราชการแทนเกษตรจังหวัดพิจิตร
นางสาวน้ำทิพย์ วงเงิน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร
นางสาววิภา อินเรือง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร
นางสาวอัจฉรา มิ่งมณี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ประทับช้าง
นางสาววรินทร์พร จิวรัตน์สกุล	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ประทับช้าง

ภาคผนวก

กิจกรรมการถอดบทเรียน

